

**Interjú Mihócza Zoltán altábornaggal,
a Magyar Honvédség Parancsnoksága törzsfőnökével
és dr. Koller József dandártábornokkal,
az MH 86. Szolnok Helikopter Bázis parancsnokával**

**A Magyar Honvédség részvétele
a járványhelyzet kezelésében**

A kihirdetett veszélyhelyzetben a Magyar Honvédségre is különleges feladatok hárulnak. A kialakult járványügyi helyzet kezelésének egyik főszereplője lett a hadsereg, amely derekasan teljesít, a vírussal kapcsolatos intézkedések terén a maximumot nyújtja. Interjúnkban a tábornok urakat a Honvédség országos és szolnoki, helyi szintű feladatairól kérdeztük, a bázison bevezetett rendszabályokról és a koronavírussal kapcsolatos eljárásrendek betartásáról, a preventív izolációs helyiségek kialakításáról, valamint a köztereken biztosított katonai rendészeti jelenlétről. Az interjút Hornyik Zsuzsanna készítette.

Elsőként dr. Koller József tábornok urat kérdeztük, akinek Hornyik Zsuzsanna tette fel a kérdéseket.

Tábornok Úr a kialakult járványügyi helyzet milyen feladatok elé állította az Ön által vezetett Bázis állományát? Milyen különleges rendszabályok bevezetésére volt szükség?

Évezredek óta „katona sors” készenlétben állni arra, hogy sikeresen vívhassuk meg küzdelmeinket. Elsődleges feladataink közé tartozik a Hon védelme, bármilyen jellegű veszély is fenyegeti azt. Hazánk mindig is számíthatott a magyar honvédekre. Lehettek háborúk, migráció, jöhetett árvíz, tűz, katasztrófák, zord időjárás, katonáink hősiessen vívták meg az adott „csatát”. S ez csak néhány feladat abból a széles skálából, amit az MH 86. Szolnok Helikopter Bázis katonái mindig is jelmondatunkhoz híven „tiszteességgel, bátorsággal, becsülettel” teljesítettek. Mint bázisparancsnok és helyőrségparancsnok, büszke vagyok a

helyőrségben települt katonák helytállására itthon és külföldön, mint ahogy a mostani vészhelyzet idején teljesített lelkiismeretes munkájukra is. A jelenlegi ellenségünk nem látható. Jelenléte nehezen és körülményesen mutatható ki. Persze – ahogy azt a bevezetőmben is említettem – az elmúlt évezredek alatt a katonáknak hozzá kellett szokniuk ahhoz, hogy nem minden esetben állnak a felek szemtől szemben egymással látható módon, hanem váratlanul, vagy éppen az éjszaka leple alatt láthatatlanul érkeznek támadások. Az éberség és a technikai, technológiai fölény sokszor nem is elég. Jelen esetben nincs az a felderítési információ, nincs az az éjjellátó szemüveg (NVG), vagy radar, ami láthatóvá tenné azonnal az ellenséget, amit – mint egykoron a királyokat – még koronával is jellemzünk. Ez pedig a COVID-19, a koronavírus. Minden csatában, ütközetben, háborúban az előre gondolkodás, az időben elvégzett tervezés olyan vissza nem fordítható lépéselőnyhöz juttatta az adott felet, hogy a küzdelem végeredményét teljes mértékben pozitív irányba fordíthatta. Éppen ezért a Bázis is, mint a Légierő egyik alakulata, már a veszélyhelyzet kihirdetése előtt megkezdte preventív intézkedéseit. A március 11-ét megelőző időszakban, az év első két hónapjában jelentős megbetegedésekkel szembesültek nemzetközi szinten, így Kilián Nándor vezérőrnagy, Légierő szemlélő már február hónapban elrendelte, hogy a Légierő alakulatainál úgynevezett „Tiszta 1”, „Tiszta 2”, „Tiszta 3” szolgálatot ellátó csoportok, és azokon belül „A” és „B” személyzet váltsa egymást a légvédelmi készültségben és a kutató mentő szolgálatban. Ezen kívül a három katonai repülőtér, Szolnok, Pápa, Kecskemét üzemelésének folyamatos biztosítása érdekében, szintén szigorító preventív intézkedéseket rendelt el. Február hónapban elkezdődött az elkülönített szolgálati épületek kijelölése és a szolgálati váltások közötti fertőtlenítések elvégzése is. A döntés helyesnek bizonyult, hatására a mai napig zökkenőmentesen és vírusmentesen sikerült biztosítani a legfontosabb légierős szolgálatokat. A veszélyhelyzet elrendelését követően a Magyar Honvédség parancsnokának parancsai és intézkedései szerint folytatódott az élet a szolnoki bázison. A folyamatosan jelentkező helyi kihívásokat szabálykövető kollégáim segítségével sikerült kreatív módon, minden esetben helyi szinten megoldani. Csak néhány példát említve, ilyen volt az étkeztetés biztosítása a maximum 100 fős turnusokban – egy olyan laktanyában, ahol közel 3000 ember dolgozik, vagy a kapun történő beléptetés, az áruk átvétele a laktanya kapu melletti átvevőponton, de a repülések folyamatos biztosítása, a szolgálatot adó pilóták gyakorlatban tartása, a pilóta képzés folytatása is mind-mind olyan kihívás elé állította az alakulatot, amilyen eddig a történelemben még nem volt. Mindezek mellett nagyobb létszámban kezd-

tük biztosítani az állományt a „Közös Akarat” (déli) határvédelmi feladatra.¹ A laktanyában két helyszínen is kijelöltünk elkülönítő körleteket, ahol az egyikben az MH 86. Szolnok Helikopter Bázis katonái 58 fővel, a másikban az MH 2. vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Dandár katonái több mint 150 fővel egy hetes preventív elkülönítésben készülnek a kéthetes határszolgálatukra. Karanténjuk elején és végén vírustesztet esnek át, hogy biztosan ne kerüljön le a határra vírusfertőzött katona. A karanténban lévő katonák étkeztetése és mozgatása teljesen elkülönített módon történik a laktanyában munkát végző állománytól. A Szolnok helyőrségben települt alakulatok jelentős mértékben kivették és kiveszik részüket a vírus elleni védekezés feladataiból. Az imént említett MH 2. vitéz Bertalan Árpád Különleges Rendeltetésű Dandár állománya Heves-, Nógrád- és Jász-Nagykun Szolnok megye 97 idősothonában végezte el a fertőtlenítést. Négy intézmény esetében az idősök ideiglenes elhelyezésére sátrakat biztosítottak, azokat be is rendezték, valamint gondoskodtak az idős, veszélyeztetett emberekről. A 44 fő aktív különleges műveleti katonát munkájában 22 fő tartalékos állományba bevonult bajtársunk segítette. A már több mint egy hónapja tartó feladatot napjainkban is elkötelezetten és szakszerűen végzik.

A helyőrségben települt MH Béketámogató Kiképző Központ katonái is részesei a védekezési folyamatoknak. A határmenti feladat megkezdése előtti egy hetes karantén helyszíneként 70 fő részére biztosítottak elhelyezést. Mivel a missziós feladataink tovább folynak, a Központ továbbra is biztosítja a felkészüléseket a tartós, hosszabb és rövidebb idejű missziós feladatokban részvevő állomány részére. A helyőrség katonai rendészei is külön feladatot kaptak. A melléjük vezényelt MH 86. Szolnok Helikopter Bázis katonáival közösen, biztonságerősítő járőr feladatokat hajtanak végre Szolnok utcáin, terein, piacain. A véletlen úgy hozta, hogy az elrendelést követő napokban már intézkedésre is szükség volt, két ittas külföldi állampolgár ugyanis a békésen gyalogló civileket kezdte inzultálni. Katonáink a szabályokat betartva megakadályozták a két személyt cselekményükben és a kiérkező rendőröknek átadták őket. A Bázis állományából őrnagy, alezredes rendfokozatú vezető beosztást ellátó katonákat jelöltem ki az Egri és Szolnoki Vízműhöz, valamint a Visontai Erőműhöz, továbbá kórházparancsnokot biztosítunk a Harkányi Gyógyfürdőbe. Amikor elkötelezett kollégámat megkérdeztem, hogy nem túl nagy erőfeszítés-e a Harkányig tartó távolság rendszeres leküzdése Szolnokról, azt a határozott választ kaptam, hogy ez nem probléma, a feladatot szívesen végzi, mert látja, hogy valóban szükség van a katonák segítségére, vezetői szaktudására, különösen egy olyan intézményben, ahol jelentős létszámú idős ember fordul meg. Kiváló

1 Az interjúban közölt számadatok a 2020. május 18-ai állapotnak felelnek meg.

együttműködésről jelentett minden vezető beosztású kollégám akár a Vízügy, Kórház vagy Visontai erőműről is legyen szó.

Hasonló elkötelezettséget és hivatástudatot tapasztaltam, amikor katonáimat a határon, „a kerítés mellett” látogattam meg. Külön kiemelném a kijelölt századparancsnok munkáját, aki felsorakoztatott néhány főt, hogy a szabályos távolságok betartásával, de találkozhassanak a bázisparancsnokkal, majd felvezetőjében pont azt mondta el, amit én szerettem volna. Jóleső és megható volt hallani, ahogy a főhadnagy beszélt a hivatástudatról, a katonák esküjéről, s arról, hogy minden területen segíteni és szolgálni kell hazánkat, a magyar embereket. Az országban több helyen kértek a kórházak a Magyar Honvédségtől segítséget a vírus elleni védekezési munkájukhoz. Így történt ez Szolnokon és Jászberényben is. A Bázis katonai sátrakat állított fel mindkét település kórházainál, ahol belépéskor a testhőmérséklet ellenőrzését, vagy a triázsolást² végzhetik el, de állítottunk sátorkomplexumot a veszélyes tárolású palackok és segédberendezések elhelyezésére is. Pilótáink különleges feladatot is kaptak, a szarajevói misszióból szállítottak vírusfertőzött gyanús személyt Magyarországra Mi-17 típusú helikopterrel „AIREVAC” feladatként. Megnyugtató volt, hogy az a védőruha, maszk, kesztyű, amit a pilóták részére biztosítottak teljes védettséget adott. A jövőbeni AIREVAC feladatokra egy speciális elkülönítő kapszula érkezett a szolnoki bázisra. A kapszula segítségével hermetikusan elkülönítve lehet szállítani a vírusfertőzött, vagy gyanús beteget úgy, hogy a fedélzeten tartózkodó orvos a kapszulán keresztül a betegen beavatkozásokat is tud végezni. Alakulatunkat választották ki az ombudsmani látogatás helyszínéül, amelynek célja a bevezetett szigorító intézkedések betartásának és az alakulat vészhelyzeti feladatainak elvégzésének visszaellenőrzése volt. „*A vírussal kapcsolatos intézkedések a maximumot mutatják*” – fogalmazott dr. Kozma Ákos, az alapvető jogok biztosa az április 22-ei látogatást követően.

Interjúnk második felében Mihócza Zoltán altábornagy urat, a Magyar Honvédség Parancsnokságának törzsfőnökét kérdeztük.

2 A „trier” szó francia eredetű, jelentése rendezni, kiválogatni. „*A triázs olyan kiválasztási és rendszerezési folyamat, amelynek során kritikus gondolkodásmódot elsajátító, speciális képzést szerzett ápoló, sürgősségi ellátást igénylő állapot esetén a lehető leggyorsabban értékeli a beteg állapotát, különös tekintettel a vezető panaszok súlyosságára, a triázs kategória megállapítására, a beteg állapotának megfelelő ellátási szint meghatározására az egészségügyi és emberi erőforrások hatékony és megfelelő elosztásának céljából.*” Forrás: Emberi Erőforrások Minisztériuma – Egészségügyért Felelős Államtitkárság, Egészségügyi Szakmai Kollégium, Egészségügyi szakmai irányelv. A sürgősségi betegellátás során végzett triázs feladatok végrehajtásáról, 2019. február 6. Egészségügyi Közlöny; Forrás: <https://kollegium.aEEK.hu/>

A köztereken biztosított katonai rendészeti jelenlét során milyen állampolgári reakciókkal találkozunk?

2020. március 20-ától az ország több pontján is találkozhatnak civil állampolgárok katonákkal az utcákon. Az eddig megszokott katonai jelenléten felül több nagyvárosban – Budapesten, Debrecenben, Hajdúhadházon, Szolnokon, Hódmezővásárhelyen, Szentesen, Kecskeméten, Szegeden, Kaposváron, Székesfehérváron, Tatán, Várpalotán, Győrött, Pápán, Veszprémben, Dunaújvárosban és hétvégenként Gárdonyban – úgynevezett jelenlétfokozó katonai rendész járőrök teljesítenek szolgálatot. Ezzel a tevékenységgel a nyugalom biztosítása, valamint a lakosság bizalmának erősítése a cél. Bízunk benne, hogy a lakosság biztonságérzetét képesek vagyunk növelni és az esetleges pánikkeltést megakadályozhatjuk jelenlétünkkel. A járőr útvonalak kialakításakor fontos szempont volt, hogy a települések frekventáltabb helyeit és környezetüket – például pályaudvarok, bevásárló központok – az ellenőrzések során érintsék. A járőr feladatba bevont katonák szolgálatuk megkezdése előtt rendészeti felkészítésen vesznek részt, amelyen az alkalmazható intézkedések elméleti és gyakorlati elemeit gyakorolják be és sajátítják el. Feladataikat napi 10 órában, 08.00 és 18.00 óra között látják el, páros héten hétfőtől-szombatig, páratlan héten hétfőtől-péntekig. A településeken járőr-feladatokat végeznek, amelyet nagyrészt gyalogosan látnak el, de gépjárművel is járőröznek naponta változó útvonalon. A járőrök minden esetben felveszik a kapcsolatot az illetékes rendőrkapitánysággal, folyamatos a kapcsolattartás a helyi rendvédelmi szervekkel. 2020. március 28-án reggel 08.00 órától a Rendőrséggel együttműködve a Magyar Honvédség Katonai Rendészeti Központ katonái segítették a kijárási korlátozás betartását Budapesten és a vidéki városokban. A katonák – támogatva a rendőrök munkáját – elsőként a piacokon és forgalmas közterületeken hívták fel az állampolgárok figyelmét a rendeletben foglaltak betartására. Budapest, Cegléd, Szigetszentmiklós, Székesfehérvár, Szolnok, Debrecen, Hódmezővásárhely, Győr, Tatabánya, Salgótarján és Kaposvár piacain – a rendőri állományt kiegészítve és segítve – végzik feladataikat a kormányrendelet betartása érdekében. A katonákat az illetékes rendőrkapitányság igazítja el és koordinálja munkájukat.

Hogyan zajlanak az egyes intézményi fertőtlenítések, amelyet szintén a Honvédség kijelölt alakulatai végeznek? Hány intézményben jártak már?

A kialakult helyzetből és a járvány jellegéből adódóan feltételeztük, hogy a Magyar Honvédség vegyvédelmi alakulataira – mint speciális képességű alegységre – a koronavírussal kapcsolatos védekezési és elhárítási feladatokban nagy felelősség hárulhat, ezért ajánlotta fel a Magyar Honvédség parancsoka a had-

sereg egyedülálló katonai vegyivédelmi képességét, a székesfehérvári zászlóalj pedig időben megkezdte a felkészülést és felkészítést. Dr. Müller Cecília, országos tisztifőorvos, valamint az Operatív Törzs április elején kérte a katonák segítségét a hazánkban működő mintegy ezer idősotthon fertőtlenítéséhez, így a magyar katonák, esküjükhöz híven, ahogy mindig is részt vettek a katasztrófa-elhárításokban, most, a koronavírus járvány idején is kiemelkedő szerepet kaptak, jelesen az idősotthonok fertőtlenítésében. A különleges jogrend különleges helyzetet teremtett, így az Magyar Honvédség 93. Petőfi Sándor Vegyivédelmi Zászlóalj nemcsak a mentesítő katonáit oktatta, hanem bevonta az atom, biológiai, vegyi felderítő állományát is, akiknek alaphelyzetben nem ez a feladata. Naponta több órában sajátították el az esetlegesen bekövetkező feladatoknak megfelelő fogásokat, speciális szaktevékenységet. Készültek a kézi, valamint a gépekkel történő mentesítésre, fertőtlenítésre is.

Ez az Zászlóalj a Magyar Honvédség azon alakulatainak egyike, amely a mindennapokban a háttérben tevékenykedik, most a helyzet mégis úgy hozta, hogy reflektorfénybe kerüljön. Sajnos, amikor kénytelen előtérbe kerülni, akkor valami olyan történik hazánkban, ami rendkívüli, gondoljunk csak a tíz évvel ezelőtti Kolontáron és Devecserben történt vörös iszap katasztrófára. A járvány tovább terjedésének lassítása érdekében, a Magyar Honvédség közel ezer hivatásos és szerződéses, valamint több mint 230 önkéntes tartalékos katonája már egy hónapja folyamatosan végzi az ország idősotthonainak fertőtlenítését, amely közel ezer intézményt jelent. A munkálatok, hazánkat hét katonai körzetre felosztva, a Székesfehérvárra, a Debrecenre, a Szolnokra, a Szentésre, a Kaposvárra, a Tataira, valamint a Pápa helyőrségekbe települt katonai szervezetek vezetésével kezdődtek meg és folytatódnak mind a mai napig.

A járványhelyzetből adódó különleges feladatok ellátása mellett a határmentén teljesítenek szolgálatot a honvédségi állomány tagjai. Hogyan zajlik a feladat ellátásában résztvevők felkészítése, milyen váltásban teljesítenek szolgálatot a határon?

A migrációs helyzet fokozódásával, hazánk 2015 nyarán lezárta és azóta fokozottan felügyeli a szerb határszakaszt, amelynek aktív részesei katonák. Ezt a feladatot a Magyar Honvédség a kezdetektől fogva közösen látja el a Rendőrség erőivel, időszakosan változó létszámmal. 2020. március 13-tól 300 fővel növeltük a hazánk déli határszakaszán szolgálatot teljesítő katonák létszámát, tekintettel arra, hogy a Belügyminisztérium erői a járványügyi helyzetből adódóan más feladatra lettek átcsoportosítva. A kormány döntése alapján a magyar hatóságok lezárták Magyarország határait a személyforgalom előtt, így 2020. március 17-től kezdődően csak magyar állampolgárok léphetnek be az ország

területére. 2020. március 21-től így a Rendőrség munkáját támogatva nemcsak az ország déli, hanem az északi és nyugati határainál is megjelent a magyar katonai egyenruha, a telepített határzárak biztosítására a magyar honvédek megerősítő támogatást nyújtanak a szlovén-osztrák-szlovák határszakaszon, Zala, Vas, Győr-Moson-Sopron, Pest, Nógrád, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben is. Erre a megerősítésre olyan határszakaszokon volt szükség, ahol a szomszédos állam szintén Európai Unió tagállam, vagyis a schengeni övezet tagjai. Ennek következtében a civil lakosság olyan megyékben is találkozhat katonáinkkal, ahol már hosszú ideje nem települnek katonai szervezetek. A biztosító katonák mind megkapták azt a felkészítést, amellyel hatékonyan és szakszerűen tudják támogatni a határrendészeti erők munkáját. A hazánkban kihirdetett veszélyhelyzet miatt több, a szervezetek belső életét szabályozó intézkedést vezetünk be, amelyek célja a járvány megjelenésének elkerülése az állomány körében, vagy megjelenése esetén a terjedés mértékének redukálása. Az állomány egészségének megóvása mindennél előbbre való a Magyar Honvédségben, hiszen csak így fenntarthatók meglévő képességeink, amelyekkel garantálni tudjuk a magyar állampolgárok biztonságát. A Magyar Honvédség sokszor és sokféleképpen készült az ilyen és hasonló jellegű veszélyhelyzetre éves hazai és nemzetközi gyakorlatai során, most viszont a világ legkiszámíthatatlanabb forgatókönyvírója, az élet által generált kihívásokkal kell szembe néznünk. Ehhez társadalmi összefogásra, közös erőfeszítésre van szükség, amelyből – véleményem szerint – szintén jól vizsgáztak a magyarok.